

Slovenska zveza na Švedskem

Slovensko GLASILO

Slovenska BLADET

ZIMA/VINTER

ISSN-2000-2173

Št./Nr 73

Letnik/Årgång 19

Slovenska riksförbundet i Sverige

Slovensko GLASILO / Slovenska BLADET
December 2020, Št./Nr 73, Letnik/Årgång 19

Izdajatelj/Utgivare: Slovenska zveza na Švedskem / Slovenska riksförbundet i Sverige, PG:72 18 77-9

Finančna podpora: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu; članarina SZ

Slovensko GLASILO (2002) izhaja 4x letno v 580 izvodih

Naslovnica/omslag: Zvone Podvinski

Zadnja stran/sista sidan: Danni Stražar

Za vsebino objavljenjih člankov so odgovorni avtorji. Pisma društev, ki niso člani Slovenske zveze, in oglase posameznikov objavljamo le, če je v glasilu dovolj prostora.

VSEBINA – INNEHÅLL

UVODNA BESEDA – INLEDNINGSORD _____	3
PRESEDNIK IMA BESEDO _____	5
SLOVENSKI DOM GÖTEBORG	8
SKD FRANCE PREŠEREN, GÖTEBORG	11
SLOVENSKO DRUŠTVO SIMON GREGORČIČ KÖPING.....	13
ORFEUM – LANDSKRONA	15
PLANIKA – MALMÖ	16
SLOVENSKO DRUŠTVO STOCKHOLM.....	20
SKM	23
NEKAJ ZA OTROKE – NÅGOT FÖR VÅRA MINSTA _____	25
RECEPTI – RECEPT _____	28
V SPOMIN – IN MEMORIAM _____	31
PISMA BRALCEV _____	35

Glavni in odgovorni urednici/ huvudredaktörer: **Danni Stražar, Suzana Macuh**

Oblikovalka & slov. lektura / Teknisk redaktör: **Danni Stražar**

Naslovi & lektura šved. besedil / Adresshantering: **Suzana Macuh**

Častna članica uredništva/hedersmedlem: **Augustina Budja Bencek**

Naslov uredništva / Redaktionsadress: **Slovenska riksförbundet i Sverige**

Box 145

731 23 Köping

E-naslov/E-post:

slovenskoglasilo@gmail.com

Svoje prispevke pošljite na zgornji naslov do 1. marca 2021!
Skicka era bidrag till Slovenska BLADET senast den 1 mars 2021, adressen ovan!

UVODNA BESEDA – INLEDNINGSORD

Med lekturo besedil za to številko glasila sem razmišljala, kaj napisati, da ne bom zvenera pretirano optimistična (ali pesimistična). Brez dvoma je leto 2020 krepko zaznamovala pandemija Covid-19. Na slabše je spremenila življenje ogromno ljudi (pri tem imam v mislih tiste, ki so izgubili službe, ali starejše ljudi in tiste v rizičnih skupinah, ki so bili nenadoma pahnjeni v še večjo samoto). Kljub temu še vedno ne morem mimo tega, da ni bilo vse le slabše – zagotovo pa je bilo drugače.

Če iskreno povem, sem si zadnje čase precejkrat zaželela, da včasih ne bi imela dostopa do vseh virov informacij na spletu. Čeprav sem prepričana, da človek z zdravo mero pameti lahko selektivno izbira novice, ki so zares relevantne in obenem ustrezno argumentirane, se mi včasih dozdeva, da ljudje na to pozabljajo in hitro začnejo slepo verjeti temu in onemu.

Trenutna pandemija je pokazala na kar precejšnje pomanjkanje empatije in zavedanja, da moramo vsi stopiti skupaj in pač preprosto to obdobje preživeti. Nič koliko frustracij ljudi se odraža v raznih zarotah teorij, v agresivnem pisanju na Facebooku o različnih temah (to me pravzaprav najbolj zaboli in obenem mi ni jasno, ali ljudje ne razumejo, da so zlobni in nizkotni komentariji nekaj, kar je splošno dostopno, če to objaviš na kateri koli platformi družabnih medijev).

Torej, če mene vprašate, je letos predvsem nekoliko zatajilo človeštvo in sočutje do drugih, občutek »vsi za enega, eden za vse«, predvsem pa spoštovanje drug do drugega in do drugače mislečih. Vendar ne želim posploševati, saj mi je jasno, da človek na spletu opazi tisto, kar se mu največkrat pojavi pred očmi, poznam namreč tudi kup čudovitih zgodb o tem, kako si ljudje znajo pomagati v teh časih. In prav te zgodbe potrjujejo mojo vero v ljudi – da smo v svojem bistvu dobri.

Dovolite, da se vrnem k svojemu večnemu optimizmu: naj bo ta pandemija priložnost, da se lotite česa, za kar sicer nimate časa. Izkoristite tudi prednosti spleta in prosto dostopnih izobraževanj, obenem pa naj vas sodobna tehnologija povezuje s tistimi, ki jih sicer ne morete srečati. In ko bo pandemije konec (ker vse hudo enkrat mine), bomo morda toliko bolj cenili obisk pri prijateljih, dobro kavo ali čaj v najljubši kavarni ... drobne prijetne stvari, ki nam lepšajo življenje. Do takrat pa jo spijte virtualno in se posladkajte s čim dobrim.

V imenu obeh (Suzane in mene) vam želim, naj bodo prazniki čim lepši, čeprav bodo drugačni, obenem pa lep začetek novega leta 2021! //Danni

Under textgranskningen inför detta nummer satt jag och funderade på vad jag ska skriva för att inte låta överdrivet optimistisk (eller pessimistisk). Utan tvekan har år 2020 starkt präglats av Covid-19. Panedmin har tyvärr gjort en negativ åverkan på många människors liv (jag tänker främst på dem som förlorat sina jobb, äldre människor och de som är i riskgrupper som tvingats in i en kanske ännu större ensamhet). Men jag kan fortfarande inte sluta tänka att allt faktiskt inte har lett till det sämre – bara annorlunda.

Om jag är ärlig, har jag under den senare tiden ofta önskat att jag inte skulle ha haft tillgång till all digital information. Även om jag själv är övertygad om att människor med sunt förnuft kan välja ut relevant information men det känns ibland som att vi glömmer av oss och istället börjar tro på både det ena och det andra. Den pågående pandemin har påvisat en avsevärd brist på empati och medvetenhet om att vi alla behöver hjälpas åt tillsammans för helt enkelt överleva denna period. Oavsett hur mycket frustrationer som återspeglas i olika konspirationsteorier, i människors aggressiva sätt att uttrycka sig på Facebook om olika ämnen (detta gör mig faktiskt mest upprörd och samtidigt förstår jag inte om människor inte förstår att elaka kommentarer är något som är tillgängligt för alla om de publiceras på sociala medier). Så om du frågar mig, detta år är ett misslyckande för mänskligheten och för medkänslan för andra, känslan av »en för alla, alla för en« och framför allt respekten för varandra och för dem som tänker lite annorlunda. Men jag vill inte generalisera, för jag vet att man på nätet reagerar på det som ofta dyker upp i flödena, för samtidigt känner jag också till många underbara historier om människor som vet hur man kan hjälpa varandra i dessa tider. Och det är dessa berättelser som bekräftar min tro på människan - att vi i grunden är goda.

Om jag nu återgår till min eviga optimism: låt denna pandemi vara en möjlighet att ta itu med något du annars inte har tid för. Dra även nytta av webben och intressanta gratisutbildningar och använd dig av den moderna tekniken för att »träffas« ändå med vänner och bekanta. Och när pandemin är över (allt dåligt får ett slut), kommer vi säkert att uppskatta besök hos vänner ännu mer, det där goda kaffet på vårt favoritcafé... små trevliga saker som förgyller våra liv. Fram till dess, drick det där kaffet digitalt och unna er något sött!

Å båda vägnar (Suzanas och mina) önskar jag er en fin, rofylld jul även om det i år blir en annorlunda sådan och samtidigt en bra start på det nya året 2021! //Danni

PRESEDNIK IMA BESEDO

November 2020

V imenu Slovenske zveze vas vse skupaj lepo pozdravljam in vam zaželim vse najlepše, predvsem zdravja v teh težkih časih, v katerih se vsak po svoje trudimo, da nam dnevi in to obdobje ne poslabšajo življenja. Poskrbimo, da ohranimo medsebojne stike, kar je še toliko bolj pomembno zdaj, ko je toliko vseh prepovedi prostega gibanja.

Ko boste to brali, bo tu že december in nam bo na vrata trkala zima. December je čas, ki se ga veselimo vsi, še najbolj pa naši otroci, vnuki, prijatelji, znanci in ljudje, ki se jih še posebej radi spomnimo v veselih decembrskih trenutkih. Ta veseli mesec, kot ga imenujemo, je obdobje obdarovanja in spoštovanja, namenjen druženju, obenem pa je zaključek leta, ki seveda letos ne kaže ničesar dobrega. Še vedno so razmere glede trenutne pandemije zelo resne in vse to nas skrbi in nam otežuje druženja. Seveda je treba spoštovati in upoštevati vsa navodila pristojnih služb.

Rad bi dodal nekaj besed o delovanju Slovenske zveze na Švedskem. Bolj ali manj društva samevajo v tem času koronavirusa in tako je tudi v Slovenski zvezi. Spodbudno je, da učenje slovenskega jezika za otroke, ki ga izvaja Danni, uspešno deluje tudi na daljavo, kar je zelo pohvalno. V tem letu nam ni bilo dano, da bi se srečevali in da bi društva delovala na vseh področjih kulturnih dejavnosti. Vsa načrtovana dejavnosti so se nekako zaustavile ali bodo predstavljene na naslednje leto. Da omenim samo nekaj od teh aktivnosti: načrtovano je bilo binško srečanje v Vadsteni, vseslovensko srečanje skupaj s 50. obletnico delovanja društva »Simon Gregorčič«, srečanje vseh generacij in seveda še in še. Vse te lepe dejavnosti imamo za zdaj le še v spominu iz prejšnjih let, kar pa je zelo zaskrbljujoče, kajti težko bo vse te običaje postavljati nazaj na ustaljene tire, še posebej če se ta pandemija ne zaustavi v čim krajšem času.

Le nekaj dni je še do Božiča in novega leta, drug drugemu zaželim veliko sreče, zdravja in veselja. Nov leto naj zaživi brez solza in skrbi, da bomo živeli kot prijatelji. Le prijateljstvo je tisto, kar šteje in nima ne cene in ne meja. Vesele praznike želim vsem društvom, vsem bralcem Glasila, Slovenskemu veleposlaništvu v Kopenhagnu in dušnemu pastirju Zvonetu Podvinskemu, urednicama tega slovenskega časopisa Slovensko glasilo, obenem pa enake želje pošiljam vsem znancem prijateljem, vsem, s katerimi imamo kakršne koli stike in povezave tukaj v deželi, kjer živimo, in doma v Sloveniji.

V mislih imejmo tudi vse bolnike in osamljene, ki preživljajo svoje dni v domovih za ostarele ljudi. Naj voščilo tudi njim prinese upanje in zdravje.

Spoštovani člani Slovenske zveze, želim vam lep Božič. Rad vam bi zaželel, da bi vstopili v novo leto brez skrbi, a tega skorajda ni mogoče izreči. Naj vam kljub temu ti lepi prazniki, ki so pred nami, polepšajo vsak trenutek. Srečno in uspešno v novo leto.

Poročilo predsednika o jesenskem sestanku SZ

Delo Slovenske zveze v tem letu ni nič kaj pohvalno. Kot vsi vemo, se je zaradi pandemije ustavilo na vseh področjih. Ni nam uspelo izpeljati načrtovanih projektov za to leto, vendar so bile izvedene vse potrebne administrativne stvari, ki so prav tako zelo pomembne za delo Slovenske zveze in društev. Tudi jesenska konferenca UO SZ je bila izpeljana digitalno, člani odbora smo se pogovarjali o pomembnosti delovanja zveze za naprej, v upanju, da se pandemija čim prej umiri in da se počasi vrnemo nazaj v redno delovanje društev in zveze, kot smo pač vajeni. Pohvalno je, da Danni Stražar uspešno izobražuje najmlajše otroke slovenskega jezika. Učenje poteka dobro preko aplikacije Zoom ali v živo, ko je to mogoče.

Delo Slovenske zveze je v polnem teku, čeprav nimamo kakšnih večjih aktivnosti in nobenih srečanj. Treba je načrtovati za naprej, da bomo lahko uspešno vodili in delovali v Slovenski zvezi in v lokalnih slovenskih društvih.

Konec letošnjega leta moram pripraviti finančno dokumentacijo in poročilo o pridobljenih projektih v tekočem letu, zadnji rok za oddajo je konec januarja.

Spoštovani člani društev in Slovenske zveze, želim vas obvestiti, da bo naslednje leto vseslovensko srečanje in obenem 50. obletnica društva »Simon Gregorčič« Kőping 2. oktobra 2021,

Vse podrobnosti glede tega srečanja bomo pojasnili v naslednjem letu.

Alojz Macuh

Predsednik Slovenske zveze

Opomba ur.: voščilo predsednika SZ na naslednji strani objavljamo v originalu.

*Vsako leto nam vedno se muči, ustavite čas vsaj za praznične dni.
Naj se staro leto od vas posloví in s seboj odnese vse vaše skrbi.
V prazničnem šopku želja vam pošiljam miru in prijateljstva,
zdravja in srčnosti ter poguma. Naj novoletni dan odžene vse skrbi
stran, široko se nasmej in v priložnost poglej. /Predsednik SZ, Alojz Macuh*

LEPE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 2021

SLOVENSKI DOM GÖTEBORG

Novice iz Göteborga

Ni kaj dosti veselih novic, saj je korona razširjena po vsem svetu in pobira žrtve. Spomladi so se ljudje držali navodil in naredili, kar je potrebno. Čez poletje je bilo življenje lažje, skorajda normalno. Ljudje so potovali in pozabili na priporočila, sedaj pa je svet zajel drugi val korone. Milijone ljudi je okuženih, tisoče mrtvih, nikjer ni videti konca.

Ponovno so tu prepovedi, ki na nekatere vplivajo negativno, v Sloveniji so recimo protestirali proti policijski uri. Če bi se ljudje držali navodil, po mojem tega ne bi bilo treba. Vsa zdrava pamet, kako ravnati, je pozabljena, ljudje se zbirajo po trgih, se objemajo, veliko je bilo mladih (in tudi drugih) v restavracijah in plesiščih. Nihče ne pomisli, da se to morda ne bo nikdar končalo. Kot je videti, jim je malo mar za njihovo zdravje.

Tudi nekaj svetlih trenutkov je bilo to jesen, ko sem po Facebooku gledala slike, koliko jurčkov in lisičk je obogatilo gozd. Tukaj sicer ni določeno, koliko lahko odneseš iz gozda, v Sloveniji pa sta dovoljena dva kilograma.

Užitek je bilo gledati te fotografije, saj gobe pozimi prav pridejo zamrznjene ali posušene. Sama sem jih tudi nekaj dobila, za kar se zahvaljujem Lojzu, Marjani in seveda gospodu Zvonku, ki mi jih je pripeljal na dom. Hvala za vašo dobroto, prijatelji. Nekaj jesenskih utrinkov, ki jih je ujela Marjana Ratajc, dodajam tudi v ta prispevek.

Ni srečan, vendar nam maše po Facebooku, tudi iz Slovenije, sedaj polepšajo dan. Tehnika je res napredovala.

Srčno upam, da nihče od vas ni zbolel in se boril, ali se še bori, za življenje. Vse delo v društvu počiva in čaka, da se bo korona umaknila. Slišimo se po telefonu, srečanj pa še nimamo.

* * *

Za dan vseh svetih, 1. novembra, smo obiskali grobove svojih dragih in prijateljev. Prižgali smo svečo, zmolili in s tem pokazali, da niso pozabljeni.

Naj počivajo v miru in večna luč naj jim sveti.

Sedaj je res hudo za tiste, ki slavijo rojstne dneve in so praznovanja dovoljena le v krogu svojih najbližjih.

Drugo leto imamo nekaj slavlencev na začetku leta:

Februar Jože Zupančič, 50 let

Katarina Zupančič, 50 let

Marec Ann-Christin Tomažič, 50 let

Prejmite naše iskrene čestitke ob srečanju z Abrahamom!

Minevajo meseci, minevajo leta,
nihče ne ve, kaj naslednje obeta.

Človek spozna mnogo ljudi,
a nihče kot Abraham opevan ni.

Ob snidenju z njim naj veselje in radost
odpihneta vse skrbi.

Ko boste dobili v roke to zadnje Slovensko glasilo za letos, bodo pisane lučke in svečke že naznanjale, da bosta kmalu Božič in Novo leto. Upamo, da bo naslednje leto lepše kot letošnje.

Vsem članom, vsem pridnim pomočnikom in naši mladini želimo Blagoslovljene Božične praznike z dobro potico, mirno družinsko praznovanje in zdravja, miru v svetu ter blagoslova v letu 2021.

Hvala tudi vsem, ki ste prispevali s prostovoljnim delom in zadovoljstvom, da živimo v sreči in blaginji.

Za konec imam še osebno željo, da vsi ostanete zdravi. Mislite tudi na tiste, ki niso tako srečni, in bodite pripravljeni priskočiti na pomoč ljudem, ki so tega potrebni.

Vsako leto sama darujem Frälsningsarmén, da reveži dobijo dobro toplo juho, ki jo pojedjo z velikim užitkom.

Lep pozdrav od Marije, ki se veseli vsakega novega dneva.

Marija Kolar za Slovenski dom

SKD FRANCE PREŠEREN, GÖTEBORG

Göteborg je obarvala zlato rumena jesen, s seboj je prinesla dež in oblake, ki so zastrli sončne žarke. Delo na vrtovih se je zmanjšalo, pridelki so pospravljeni in le še nekaj solate, peteršilja, pese in brstičnega ohrovtva mirno čaka, da ga pobereмо. Gozjd je postal turoben in tudi manj obiskan, nabiralci gob pa nezadovoljni..

Ob pogovoru glede naslednjega srečanja nas je čas prehitel s poslabšanjem vremena in vnovičnimi priporočili o omejevanju stikov v času korone, ki se po vsej verjetnosti še ne misli zadovoljiti s tem, kar je požela v prvi etapi.

V naši mali državi Sloveniji so se zakoni poostrili, omejili so prosto gibanje, zaprli šole in industrijske objekte razen trgovine z prehrano in apoteke, ker niso upoštevali zakonskih predpisov.

Prizadela me je žalostna novica o izgubi mojega brata Edija v štiriinosemdesetem letu starosti, saj ga nisem mogla pospremiti na njegovi zadnji poti. Zadovoljiti se bomo morali le s telefonskimi stiki in si tako lajšati samoto v upanju, da ne pozabimo drug drugega.

Približujejo se adventni prazniki in z njimi nekaj dodatnega dela s krasitvijo in razsvetlitvijo temnih prostorov kot vedno v tem obdobju (kdor to pač počne). Pri nas doma ne bo svetega Božiča, kot je bil vsa leta, saj se bomo morali zadovoljiti le z manj številnimi obiski, da bomo vsaj podarili nekaj veselih trenutkov najmlajšim.

Osemdesetletnico mojega moža Runeja, ki je Miklavž, smo prav tako primorani prestaviti za nedoločen čas, saj menim, da nam tega ne bo uspelo izvesti pred pomladjo.

Preskočiti smo morali tudi tradicionalno Martinovanje, srečanja in osebno druženje, saj je treba biti previden in se izogibati vsem morebitnim izpostavljanjem pred okužbo v zraku. Upam in si želim, da tudi vi spoštujete predpisana priporočila, ki nam jih je posredoval švedski nacionalni inštitut za javno zdravje.

V imenu društva France Prešeren želimo vsem bralcem vesele, zdrave in blagoslovljene božične praznike ter sreče polno Novo leto 2021

Erika Jacobson in Božiček

Za nekaj dobre volje in uspešnega trobentanja v novem letu 2021 prisluhnite trobentam - rožam, ki vam igrajo, saj se teh, več kot 50 tonov, sliši daleč naokrog.

SLOVENSKO DRUŠTVO SIMON GREGORČIČ KÖPING

Mesec december je čas lepih misli in dejanj. V tem obdobju se res spomnimo vseh naših najdražjih v deželi, kjer živimo, in v domovini Sloveniji. Marsikdo sedi doma osamljen in zaskrbljen ter razmišlja in si želi srečanj s svojimi najdražjimi, ki jih morda že lep čas ni videl. Upamo, da se bo vse skupaj res umirilo in se bomo vrnili k življenju, ki smo ga vajeni.

Misel v tem lepem decembrskem času namenimo tudi znancem, prijateljem in vsem članom, bodisi na Švedskem ali v domovini Sloveniji. V tem času bodimo še bolj povezani drug z drugim, če ne gre drugače pa po sodobnih aplikacijah, ki jih imamo na razpolago. Mislim na vse in s tem dopisom jim podarjam lepe želje in zahvalo za zvestobo v našem društvu v Köpingu. Naj ob tej priliki vsem zaželim vse najboljše v prihodnjem letu, ostanite zdravi, trdni, pogumni in zvesti člani društva »Simon Gregorčič« še naprej.

Zahvalim se najprej upravnemu odboru društva za dobro opravljeno delo, za pomoč in skrb, ki ste jih vložili v društvo, hkrati pa vas prosim, da ostanete tako dobri še naprej. Pazite nase in tudi na druge, pa bomo tako skupaj prestali te težavne čase.

Spoštovani člani, leto, ki je pred nami, je pomembno in veselo za vsakega člana našega društva, saj si prizadevamo, da bomo izpeljali 50-letnico neprekinjenega delovanja društva Simon Gregorčič. Vsi vemo, kako nas vse skupaj ovira letošnja pandemija, pa vseeno skušamo narediti vse, kar se da, da bi nam bilo lepo.

Pozabili nismo niti na najmlajše, saj bomo tudi letos izvedli Miklavževanje ter razveselili otroke ob tem prazniku, čeprav ne v prostorih društva, temveč bodo letos darila prišla kar po pošti.

Ker smo že ravno v prihajajočih praznikih, želim vsem članom srečno, zdravo in uspešno leto, ki je pred nami. Staro leto se poslavlja, voščili si bomo srečno novo leto in zaželeli vse najboljše v prihajajočih praznikih.

Obvestilo!

Ohranjamo tradicijo in to velja tudi v naslednjem letu: Na prvi dan v letu 2021 vabljeni na kozarček penine v prostorih društva.

Alojz Macuh

Predsednik društva Simon Gregorčič

Ordförande Slovenska föreningen Köping

e-naslov: aa.macuh@gmail.com

Čestitke članom društva Simon Gregorčič, Köping

Čestitke vsem, ki ste slavili svoj osebni praznik.

Želim vam zdravja, sreče in veselje,

vse to naj vas spremlja skozi leto in življenje.

Spoštovani slavljenici, vse najboljše vam želi predsednik društva.

Grattis till er alla i föreningen som fyller år.

Jag önskar er allt väl på födelsedagen,

ordförande i Slovenska Föreningen Köping.

Na sliki: Alojz Ladič, ki je praznoval okrogli jubilej.

Božično in novoletno voščilo

Prižiga se luč za lučjo, spet je prišel k nam ta praznični čas. S toplino Božič naj vas greje, novo leto naj zaseje vse, česar si srce želi, v tem šopku naj bodo ljubezen, zdravje in veselje.

Spoštovani člani društva Simon Gregorčič, vsem želim lepe božične praznike ter srečno novo leto 2021. Skupaj preživimo lepe trenutke, čeprav smo v obdobju koronavirusa. Pogumno pojdemo naprej v leto, ki je pred nami.

Alojz Macuh, predsednik društva Simon Gregorčič

ORFEUM – LANDSKRONA

SPD ORFEUM

Ne moremo ravno trditi, da se tudi v našem društvu ne pozna vpliv letošnje pandemije Covid-19, saj se precej manj srečujemo (vsaj recimo v okolici Landskrone, kjer je ogromno naših članov). Danni je septembra v Stockholmu znova zastavila urice slovenskega jezika, ki so potekale vso jesen, enako velja za Malmö (tam v sodelovanju s Planiko), kjer so pridno delali »v živo« do konca oktobra, zdaj pa poučevanje poteka po Zoomu. V bistvu vsaj za tiste starejše (osnovnošolce 3. generacije Slovencev na Švedskem) to sploh ni slaba možnost in jo imajo radi.

29. novembra bo (v okviru slov. društev Orfeum in Planika) pripravila tudi knjižni klub (ki bo potekal kar po Zoomu). Upajmo, da bo naslednjič morda še več udeležencev.

V Stockholmu bomo kljub trenutni epidemiološki situaciji izvedli »varno« Miklavževanje v majhnih skupinah otrok. Miklavž bo tokrat samo pustil darila, otroci pa bodo deležni čisto kratkega glasbenega programa, da bodo imeli vsaj kanček prazničnega občutka.

V načrtu je še en skupni projekt božičnih pesmi za duet s klasično kitaro (Danni) in vokalom (z mezzosopranistko Klementino S., ki je sicer članica slovenskega društva v Stockholmu). Če bo vse po sreči, bomo koncert objavili na različnih družabnih medijih in tudi na spletni strani Slovenske zveze, saj bi radi letos, ko so ljudje verjetno še toliko bolj oddaljeni od vsega druženja, prinesli nekaj božičnega vzdušja z božičnimi skladbami v slovenskem jeziku.

Naj bodo prazniki čim lepši in lepo zakorakajte v novo leto 2021!

PLANIKA – MALMÖ

SKD Planika Malmö – december 2020

Predsednik Planike, Rudolf Belec piše: Že res, da je Covid-19 večino dela v društvu obrnil na glavo, vendar potekata dve aktivnosti, kot da je vse normalno. To sta: šola slovenskega jezika za otroke, ki vodi Danni Stražar iz Stockholma. Srečajo se do 2 krat mesečno, vmes pa so predavanja tudi na daljavo, preko interneta.

* * *

Z obžalovanjem sporočamo, da je oktobra v 80. letu starosti preminil Dolenjec Ludvik Cimerman, ki je zadnjih 60 let življenja prebil na Švedskem, pretežno v Malmöju, Skåne. Mnogo let je bil član društva, nekaj časa je sodeloval tudi pri pevskem zboru Planika. Pandemija je povzročila, da ga nismo mogli pospremiti na zadnji poti. Sorodnikom in prijateljem izrekamo iskreno sožalje.

* * *

Drugi, ki nemoteno vadi in se srečuje, je Planikin, lahko bi rekli kar društveni, ansambel JAT, kar ne pomeni Jugoslovanski aero transport, marveč začetne črke njihovih imen: Josef, Ann-Mari in Tomo, ki je tudi vodja skupine. Računajo, da epidemija ne bo trajala v nedogled, zato se pripravljajo na nastope. Konec »prisilnega dopusta« pričakuje tudi upravni odbor, ki si želi, da bi člani društva ostali med tem časom potrpežljivi.

Člani zasedbe JAT: Tomo, Ann-Mari in Josef.

Kronika – Planika Malmö, 1997 do 2014

Četrtri (zadnji) del

Rudolf Belec, ki je imel takrat pleskarsko podjetje, je pripeljal svojo ekipo, ki je prebarvala tla in stene, Franc Franseus in Andrej Pagon pa sta se obvezala, da bosta izdelala točilno mizo in priključila stroje. Ko sem ju opazoval pri delu, se mi je utrnila misel, da bi morali poleg športnikov in zabavljačev vseh vrst častiti tudi dobre delavce. Delala sta zares naglo in natančno in ni trajalo dolgo, da je bila Planika kot nova. Septembra smo povabili članstvo na ogled in večerjo, prišlo jih je mnogo in niso skoparili s pohvalami.

V upravnem odboru smo medtem opazili, da smo si zadali preveč dela. Posebno obremenjeni sta bili Ivanka in Marjeta, težave pa so bile tudi z administracijo. Ko je ABF, s katerim smo sodelovali, začel računalniško obdelovati podatke in poročila, smo morali enako storiti tudi mi. Ivanka, Marjeta in jaz smo že vsi delali z računalniki na delovnih mestih in imeli precej izkušenj, Kenič in Bergoč pa sta delala v industriji in bila računalniško nepismena. ABF se je tega zavedal in uvedel za društvene tajnike in blagajnike računalniške tečaje. Jože Kenič se tečaja ni hotel udeležiti, zato sem jaz prevzel del odgovornosti in mu pomagal. Sedaj ni bil vedno na tekočem kako stojijo društvene finance, še vedno pa je imel eno od obeh kreditnih kart (drugo je imela Ivanka) in dostop do bančnega računa. Bil je zelo nezadovoljen, neka nelagodnost se je čutila tudi v upravnem odboru. To je trajalo do leta 2011, ko se je dokončno odpovedal blagajništvu, ostal pa je gospodar v društvu.

Upravni odbor, izvoljen januarja 2000, z leve:

Jože Bergoč, Ivanka Franseus, Jožef Ficko, Marjeta Pagon, Jože Kenič.

Na začetku leta je resno zbolel Franc Franseus. Izkazalo se je, da je mnogo let pred tem delal z azbestom, čigar drobcu so se mu zarili v pljuča in jih uničili. Umrl je prve dni oktobra 2011, star 70 let. Nekaj mesecev kasneje je odpovedalo zdravje tudi Jožetu Bergoču, slaboten pa je postal tudi Jože Kenič. Dogovorili smo se, da ostaneta do konca leta 2012, že junija istega leta pa smo v odbor povabili Zlato Silič in Angelo Stanič v upanju, da bosta potrjeni na občnem zboru ob koncu leta. To se je zgodilo in odbor je dobil nov zalet, ki ni dolgo trajal. V blagajni smo imeli precej sredstev in leta 2014 smo se odločili da bomo člane, ki to želijo, povabili na potovanje.

Upravni odbor, izvoljen januarja 2011, z leve:

Zlata Silič, Angela Stanič, Jože Bergoč, Marjeta Pagon, Jože Kenič,
Ivanka Franseus, Jožef Ficko

Povprašali smo jih, kam bi želeli potovati, in dobili mnogo različnih predlogov, ki jih ni bilo mogoče uresničiti. Na koncu smo se po posvetu z našim duhovnikom Zvonetom Podvinskim, ki pozna mesto in bi lahko bil naš vodič, odločili, da gremo za en teden v Rim. Brez njega potovanja nikakor ne bi mogli izpeljati. On je uredil nastanitev, nas vodil na ogled znamenitosti in sproti urejal vse potrebno, da smo se dobro počutili. Bilo nas je 25, vse skupaj pa je stalo 150.000 kron. Planika je primaknila 60 000, ostalo so poravnali udeleženci. Potovanje, od 5. do 11. maja je uspelo, vsi so bili zelo zadovoljni.

Sicer pa smo že leta 2012 opazili, da nam manjka novih idej kar je bil jasen znak, da smo na položajih že predolgo. Februarja 2013 je po dolgi in mučni bolezni, star manj kot 60 let, preminil predsednik Slovenske zveze Ciril Stopar, naš dober prijatelj, s katerim smo vsa leta dobro in plodno sodelovali.

Na občnem zboru januarja 2013 smo ponudili odstop, ki pa ni bil sprejet, ker ni bilo kandidatov. Ker smo s to možnostjo malo računali, smo se odločili, da ostanemo še eno leto in

obenem povedali da bomo, če tudi v letu 2014 ne bo zanimanja, s prvim januarjem 2015 predstavili društvo v položaj mirovanja. To bi pomenilo, da bi obdržali lokal še kakšno leto ali dve in ga nato dokončno odpovedali.

Kot vsi vemo se to ni zgodilo, ker je na čelo Planike leta 2015 prišla nova, mlajša ekipa, ki društvo dobro in uspešno vodi že 6 let. Vsa imena boste lahko prebrali pod slikami.

Nov upravni odbor, izvoljen januarja 2015, z leve zgoraj:
Natali Krumpačnik, Josef Sternad, Rudolf Belec.

Spodaj z leve: Mira Dekanič, Diana Krumpačnik, Suzana Seč in Vilibald Šoba

Naša zadnja, večja in bolj pomembna naloga je bila organizacija 40. obletnice obstoja Planike in obenem Slovenskega srečanja. Imeli smo glasbenike iz Slovenije, prišlo pa je tudi precej gostov iz drugih švedskih krajev. Prireditev je, po besedah obiskovalcev, dobro uspela.

Ob koncu moram zapisati še, da sem v življenju srečal nekaj ljudi, ki mi sicer niso neposredno pomagali, temveč so mi svetovali, kam naj se obrnem, da se bom lahko izšolal in dobil boljše delo. To mi je resnično uspelo, zato lahko dodam, da nisem na Švedskem nikoli začutil ali opazil niti kančka diskriminacije. Zelo dobro sem se počutil tudi v Planiki, kjer sem našel nekaj zares dobrih prijateljev, s katerimi imam še vedno stik, zadnje čase zaradi covida bolj po telefonu ali internetu kot osebno, pa vendar – ostajamo prijatelji.

Prispevek pripravil: Jože Ficko

SLOVENSKO DRUŠTVO STOCKHOLM

Slovensko društvo Stockholm je to jesen izpeljalo tri dogodke: sprehod po parku Paradiset, bowling in badminton, primorani pa smo bili odpovedati martinovanje in obisk božične tržnice v parku Skansen.

5. septembra smo imeli lep izlet v naravni rezervat Paradiset. Ni se nas zbralo prav veliko, vendar smo se imeli lepo. Malo nas je namočil dež, zatem pa je posijalo sonce in smo se posušili ter ogreli. Gob nismo našli, pač pa brusnice in borovnice.

19. septembra se nas je zbralo nekoliko večje število, kar 26, in to v starosti od 5 do 84 let, na kegljanju na Norrtullu. Najbolje so se odrezali William, Alexander, Aleš in Katja, ki so vsi dosegli 100 točk ali več. Po kegljanju smo si privoščili pijačo na račun društva, najbolj vztrajni pa so se si delali družbo še v Mali Pragi, v bližnji restavraciji s pravimi dunajskimi rezki in češkim pivom.

Z loparjem v roki smo se razgibali na badmintonu 17. oktobra. Tudi takrat se nas je zbralo malo več, tako da so tri igralna polja komajda zadostovala za 16 igralcev – vsak si je imel možnost odpočiti in zamenjati nasprotnika. Točk tokrat nismo šteli, smo se pa pošteno prepotili, marsikdo je čutil bolečine v mišicah še dan ali dva po tem. Zaslužno! Tudi tokrat je društvo poravnalo račun za najem polj in rehidracijo po športu. Lačni po dolgem dnevu smo najbolj zagnani pristali v afriški restavraciji na Södermalmu, potem ko v nobeni nam bližjih (beri: čeških) restavracij niso imeli proste mize. Ni nam bilo žal, dobro smo se najedli.

Društvo je imelo dober namen izpeljati martinovanje, načrti so bili že v teku, prijave so se zbirale, vendar smo bili zaradi povečanega širjenja nalezljive bolezni s Covid-19 primorani druženje odpovedati. V načrtu smo imeli tudi decembrsko srečanje na prostem v parku Skansen, a bodo tega prvič po 129 letih zaprli. Morda kateri družini uspe srečati kakega Slovenca na sprehodu v naravi - druženju v zaprtih prostorih pa se najbrž vsaj do pomladi odpovedujemo.

Dnevi se še nekaj tednov krajšajo, sonce je nad obzorjem komaj 7 ur, pa še ta čas se večinoma skriva za oblaki. Nastopil je čas za okrasitev stanovanj, hiš in balkonov z lučkami, da nam prinesejo malo svetlobe in optimizma v teh dolgih nočeh. Marsikdo, ki čez praznike redno obišče Slovenijo, družino in prijatelje, bo letošnje praznike preživel na Švedskem. Upamo, da si najdete vsaj nekaj, česar se lahko veselite oziroma načrtujete v tem času, ko potovanja praktično niso možna oziroma so odsvetovana.

Pazite nase in ostanite zdravi, pa lepe praznike in srečno novo leto!

Za Slovensko društvo v Stockholmu: Rok Ogrin

Slovenska föreningen i Stockholm har under denna höst arrangerat tre evenemang: vandring i Paradiset, bowling och badminton, men vi var tvungna att ställa in mårtensgåsfirandet och julmarknaden på Skansen.

Den första lördagen i september arrangerade vi en utflykt till Paradisets naturreservat, söder om Stockholm. Det blev en liten samling av vänner som hade en trevlig dag tillsammans. Efter regnet kom solsken och värme så vi kunde även plocka bär.

Den 19 september fick vi en bättre uppslutning i samband med vår träff. Ca 26 slovenier i åldrarna mellan 5 och 84 år träffades för att bowla i Norrtull. Bäst lyckades William, Alexander, Aleš och Katja som alla fick över 100 poäng. Efter spelandet bjöd föreningen på dryck och vi hade tillfälle att prata av oss efter den långa sommaren. De hungrigaste deltagarna fortsatte till restaurangen Lilla Prag i närheten där man får riktiga schnitzlar och tjeckisk öl.

Den 17 oktober träffades vi, med racket i handen, för att motionera på badmintonstadion i Skanstull. Även då var det många sportsugna som samlades - tre banor räckte knappt för de 16 spelarna, så det satt alltid någon på bänken och man bytte motståndare flera gånger om. Denna gång räknade vi poäng och spelade så vi blev ordentligt svettiga och hade riktigt roligt, några kände ordentlig träningsvärk även dagarna efter. Föreningen stod för vätskeersättning och banhyran. De som blev hungriga efter den långa dagen hamnade på en afrikansk restaurang eftersom de båda tjeckiska restaurangerna var fullsatta. Det ångrade vi inte och vi blev ordentligt mätta och belåtna.

Föreningen hade planer för att arrangera vårt årliga mårtensgåsfirande, några medlemmar hade redan hunnit anmäla sig när folkhälsomyndigheten och regionen skärpte råden – därför blev vi tvungna att ställa in det. Vi planerade även besök på Skansens julmarknad, men läget är så pass alvarligt att till och med Skansen kommer att stängas för första gången på 129 år. Som förening kommer vi troligen inte kunna arrangera någon träff innan våren, den som vill får gärna, på egen hand, arrangera utomhusträffar i friska luften för att samla energi inför höstmörkret.

Dagarna är kortare och kortare, men det dröjer bara några veckor till innan det vänder! Solen håller sig ovanför horisonten under knappa sju timmar, tyvärr göms den ofta bakom molnen. Det börjar bli tid att julpynta i hemmen och på balkongen, få lite juliga dofter av kanel, nejlikor, anis och saffran, tända ett ljus för att få bort mörkret och få lite optimism under dessa långa kvällar. Vi är många som brukar resa till Slovenien över jul och nyår, men i år tvingas vi stanna i Sverige. Vi hoppas att du hittar på något att se fram emot nu när resorna praktiskt inte är möjliga.

Ta hand om er och håll er friska samt god jul och gott nytt år!

För Slovenska föreningen i Stockholm

Rok Ogrin

SKM

Prvo sveto obhajilo v Stockholmu

V soboto, 26. septembra 2020 ob 17.00, na predvečer Slomškove nedelje, se je zgodilo nekaj prečudovitega v kripti stolne cerkve v Stockholmu. Četrtošolec Ludvik Jurca je po obhajanju prve svete spovedi pri praznični sv. maši na čast blaženega škofa Antona Martina Slomška (na oltarju so bile tudi relikvije blaženega škofa Antona Martina Slomška), prvič prejel Jezusa v sv. hostiji. In to se je zgodilo kljub temu, da smo vsi zaznamovani s časom in preizkušnjami koronavirusa. Večina mladih se je udeležila sv. maše, le Jože Stražar se ni ustrašil in je z veseljem prišel med nas in skupaj z nami obhajal sv. mašo ter se po sv. maši pridružil skromnemu slavlju v eni od župnijskih dvoran.

Tri leta rednega verouka je Ludvik obiskoval in že smo vstopili v četrto leto, skupaj ob podpori in skrbi Ludvikovih staršev in starejše sestre. Bogu hvala za tolikšne milosti, ki se nam dajejo po sv. maši in sv. obhajilu.

Bogu hvala tudi za skrbne starše, ki stojijo ob strani svojim otrokom in jih spodbujajo k poglobljanju vere, predvsem pa pričujejo svojim otrokom z vzgledom, kaj jim pomeni Jezus, Cerkev, zakramentalno življenje, molitev, podprta z dobrimi deli, lepi medsebojni odnosi. Tudi Skype nam je iz tedna v teden služil, da smo mogli imeti reden verouk.

Prvoobhajancu Ludviku in družini Jurca iz Stockholma čestitke ter obilje Božjega blagoslova. Naj se dogodek prvega svetega obhajila globoko zapiše v spomin, da bo po vzgladu svetega Tarzicija tudi Ludvik postal korajžen Jezusov prijatelj v svetu, v katerem živimo.

Vaš Zvone Podvinski

NEKAJ ZA OTROKE – NÅGOT FÖR VÅRA MINSTA

Tokratno risbico s prazničnim motivom nam je na našo prošnjo poslala Lara Kavaš, sicer učenka slovenskega dopolnilnega pouka v Kopenhagnu. Risbico je poimenovala: ***Deklica igra na kitaro in poje z družino.***

JESENSKE DOBROTE

RAZVOZLAJ REBUSE NA SOSEDNJI STRANI IN UGOTOVI, KAJ V SVOJE HIŠE PELJEJO MIŠKA, POLH, JAZBEC IN JEŽ.

(Vir: Zmajček, 2020, objavljeno z dovoljenjem izdajatelja)

1 _____ + B _____ A = _____

2 EB _____ J + LAB _____ = _____

3 KLO _____ K + O AL _____ = _____

4 JA _____ DA + O L K = _____

RECEPTI – RECEPT

”Jul i tomteverkstan”

Recept av Karolina Olson Haglund, publicerade i MerSmak! (medlemstidning från Coop)

Nougatpraliner

Tid: 40 min+tid att stelna

Ugn: 125C

15 st

1 dl hasselnötter

1 dl färska dadlar, urkärnade

2 msk kokosolja

1,5 msk kakao

1 krm vaniljpulver

100 g mörk choklad (70%)

15 hasselnötter, till garnering

Gör så här: sätt ugnen på 125 C. Fördela nötterna (1 dl) på en plåt och rosta mitt i ugnen ca 15 minuter. Låt svalna något och lägg dem sedan i en kökshandduk och gnugga så skalet lossnar. Mixa nötter, dadlar, kokosolja, kakao och vaniljpulver i en matberedare monterad med knivblad. Forma massan till en 3 cm tjock, slät rulle med hjälp av bakplåtspapper. Torka bort överflödiga olja och låt rullen stelna i kylan 1 timme. Smält chokladen över vattenbad. Skär rullen i 1 cm tjocka skivor och doppa varje skiva i den smälta chokladen. Garnera varje pralin med en hasselnöt.

* * *

Saffransfudge

Tid: 30 min+tid att stelna

50 bitar

3 dl strösocker

2,5 dl vispgrädde

75 g vit choklad, hackad

1 frp saffran (0,5 g)

ev 0,5 dl pistagenötter

Gör så här: blanda socker och grädde i en kastrull. Koka tills smeten är 122 C eller klarar ett kulprov. Rör om då och då. Ta kastrullen från värmen och rör ner choklad och saffran. Rör tills chokladen smält och smeten har en jämn gul färg. Rör ev. ner nöterna och håll upp smeten i en form klädd med bakplåtspapper ca 10x15 cm. Låt svalna helt och skär upp kuber.

Chokladkonfekt

Tid: 45 min+tid att stelna

60 bitar

6 dl strösocker

2 dl vispgrädde

1,5 dl kakao

2 msk ljus sirap

0,5 tsk salt

2 msk smör

1 msk vaniljsocker

neutral olja till pensling

Gör så här: blanda socker, grädde, kakao, sirap och salt i en kastrull. Koka på svag värme till en temperatur på 122 C, ca 20 min. Rör om då och då. Ta kastrullen från värmen och rör ner smör och vaniljsocker. Häll massan i en bunke och vispa med elvisp tills den blivit nästan stel, ca 10 min. Klä en form med måtten ca 30x40 cm med bakplåtspapper och pensla med olja. Tryck ut massan i formen. Låt stelna och skär den i 60 kuber.

Chokladsalami

Tid: 45 min+tid i kylan

Ca 25 skivor

300 g torkade fikon

75 g färska dadlar, urkärnade

2 msk konjak eller vatten

1 krm malen kanel

75 g mörk choklad (70%)

(Vir fotografije: koket.se)

40 g hasselnötter
40 g pistagenötter
40 g mandel
florsocker

Gör så här: klipp bort skaften på fikonen och strimla dem. Dela dadlarna och lägg tillsammans med fikon, konjak och kanel i en skål. Låt dra 30 min. Hacka och smält chokladen över vattenbad. Mixa fikon, dadlar, choklad och hasselnötter i en matberedare monterad med knivblad. Hacka pistagenötter och mandlar grovt och arbeta in i massan. Forma till en rulle och pudra med florsocker. Vira in rullen i smörpapper eller bakplåtspapper och knyt ihop ändarna med ett snöre. Låt chokladsalamin ligga svalt minst ett dygn. Skiva upp vid servering.

*Običajno v glasilu ne prevajamo vseh prispevkov, toda če bo katerega od naših bralcev v Sloveniji ali drugje po svetu slučajno prijelo, da bi naredil kakšno švedsko božično sladico, objavljava recept tudi v slovenščini.

Chokladsalami = čokoladna salama

Čas priprave: 45 min+ čas v hladilniku

Približno 25 rezin

300 g suhih fig

75 g svežih (izkoščičenih) dateljnov

2 jedilni žlici konjaka ali vode

1 ščepec mletega cimeta

75 g temne čokolade (70%)

40 g lešnikov

40 g pistacije

40 g mandljev

sladkor v prahu

Postopek priprave: odrežite pecelj pri figah in jih na drobno narežite. Razpolovite dateljne in jih skupaj s figami, konjakom in cimetom stresite v skledo. Pustite stati 30 minut. Sesekljajte in stopite čokolado nad (vodno) paro. Zmešajte fige, dateljne, čokolado in lešnike v kuhinjskem pripomočku z rezili. Grobo nasekljajte pistacijo in mandlje ter jih dodajte zmesi. Oblikujte v zvitek (kot salamo) in posujte s sladkorjem v prahu. Zavijte v povoščen papir ali peki papir in na obeh koncih zavežite z vrstico. Čokoladna salama naj vsaj dan počiva na hladnem. Preden postrežete, jo narežite.

V SPOMIN – IN MEMORIAM

V spomin Marjanu Ušaju

Marjan Ušaj, rojen 5. marca 1934, umrl 25. marca 2020, je bil soustanovitelj prvega društva Triglav v Landskroni leta 1968, pozneje je bil aktiven v društvu Slovenija v Landskroni v letih od 1973 do 1977.

Marjan Usaj

Preserje 5/3 1934
Kalmar 25/3 2020

Vår kära pappa, svärfar,
morfar, gammelmorfar,
bror och sväger
har lämnat oss och vi saknar honom

Ester och Flemming
Jacob och Anne Katrine
Ingrid och Ulf
Lina och Simon
Philp och Sotie
Erik och Kerstin
Siden, Edvin och Gusten
Frans och Nils
Nevvenka
Katja och Rolf

Du har arbetat, du har levt, du har älskat.
Nu är dagen slut, nu får du vila.
Sov gott.

V spomin Ludviku Cimermanu iz Malmöja

V življenju človek srečuje ljudi, ki se mu na takšen ali drugačen način zapišejo v spomin. Z enim imamo zelo globoke stike, smo si morda veliko bližje, z drugimi pa se srečujemo in oni ostajajo nekoliko dlje, čeprav so tudi oni blizu.

Včasih smo drug do drugega morda tudi premalo pozorni. Nekateri ljudje tudi ne stopajo v ospredje, ampak ostajajo v ozadju, a vendar prihajajo na srečanja, najprej k sv. maši, potem pa v župnijsko dvorano na srečanja po njej. Jaz pravim: vrata so vsem odprta, dobrodošli!

S pokojnim Ludvikom smo se srečavali v cerkvi Našega Odrešenika v Malmöju. Držal se je bolj zase, morda z razlogom, Bog ve, kaj vse je dal skozi svoje življenje. Sam sem razmišljal, ko sem izvedel, da se je rodil v Mali vasi, župnija Videm-Dobrepolje in to pred začetkom II. svetovne vojne, ki je te kraje na Slovenskem še posebej zaznamovala, saj so na poseben način občutili in okusili zločinskost revolucije na Slovenskem. V družini petih otrok, ki so živeli na skromni kmetiji, se je učil ljubezni do zemlje, do ljudi in živali, do narave in tudi do Gospodarja življenja. Iz osem kilometrov oddaljenih Kompolj, kamor se je preselil k stari mami, je redno peš hodil v osnovno šolo, da bi si pridobil potrebno znanje za življenje.

S prijateljem Ivanom sta se leta 1959 odločila prebegniti v Avstrijo. Meje so bile takrat zaprte. Preko hribov in v temi noči sta tri dni potrebovala, da sta srečno prišla na avstrijsko stran, kjer jima je mejna policija pomagala v begunski tabor v Celovcu. Kmalu sta dobila delo. Ludvik je delal v opekarni, kjer si je zaslužil za hrano in bivanje, tako da mu je ostalo zelo malo denarja za življenje. Leta 1961 je prišla v tabor skupina iz Kockums iz Malmöja in iskala delovno silo za Švedsko. Po pregledih in ugotovitvi, da sta s prijateljem Ivanom zdrava, sta bila sprejeta in povabljeni na Švedsko. Najprej sta bivala v skromnih barakah. Kasneje je Ludvik dobil moderno stanovanje. Prijatelj Ivan se je preselil v Göteborg, Ludvik pa je ostal vse življenje na jugu Švedske. Zamenjal je več delovnih mest. Med drugim je pomagal pri ASJ iz Arlöva pri izdelavi SAAB Sonett, športnega avtomobila, ki so ga začeli izdelovati leta 1956 in je kasneje dobil ime SAAB 94. Na koncu je pristal v družinskem podjetju Åkerman v Eslövu, ki je izdelovalo stroje za zemeljska dela. V tem podjetju je zaradi iztrošenosti in bolezni odšel v predčasni pokoj. Po operaciji kolkov in na hrbtnici ni bil več sposoben za težka dela.

Domovina mu je ostala v spominu. Kako zelo si jo je želel obiskati in po mnogih letih tujčevanja, od leta 1959 naprej, je hrepenel po srečanju s svojimi dragimi domačimi. Želja se mu je izpolnila leta 1972, ko je prvič odpotoval v domovino, v svoj rojstni kraj, kamor je potem leto za letom, skupaj s svojo družino, rad odhajal na zasluženi dopust.

Pet let po prihodu na Švedsko je leta 1964 tam srečal in spoznal Ann, s katero sta se leta 1966 poročila in bila obdarjena z dvema hčerama. Annika se je rodila 1968. leta, Helena pa leta 1973. Veselila sta se tudi Annikinih otrok, vnukinje Amande in vnuka Huga. Po 39. letih sta se z ženo sporazumno razšla, a ostala prijatelja in bosta skupaj počivala na S:t Pauli Mellersta pokopališču v Malmöju.

Ludvik je bil poznan po tem, da je rad prijel za vsako delo, rad je pomagal in je bil za vse pripraven. Zelo je bil obdarjen za ročna dela. Kar je delal, je delal vedno z veliko odgovornostjo, in delo je vedno opravljal zelo dobro, kakovostno. Ljubil je tudi naravo in je bil nabiralec jagodičevja v gozdu, kakor tudi gob in drugih gozdnih sadežev. Sam je na vrtu gojil zelenjavo in rože. Pred enajstimi leti pa se je srečal z boleznijo z imenom rak, s katerim se je »bojeval« in se mu ni vdal kar tako. Trma mu je pomagala, da si je s pomočjo zdravnikov in želje po življenju podaljšal življenje, dokler ga ni Gospodar življenja 1. septembra 2020 v krogu domačih poklical k sebi.

Rojak Ludvik Cimerman se je udeleževal tudi slovenskih sv. maš v Malmöju, v cerkvi Našega Odrešenika, kjer se Slovenci vsako prvo nedeljo v mesecu zbirajo, razen meseca julija in avgusta. Ker je imel dar in glas, je rad prepeval v Moškem pevskem zboru Planika, ki je 40 let deloval v okviru SKD društva Planika. Ker smo se od rojaka poslavljali v času koronavirusa in je bil pogreb le v krogu najožje družine, je vseeno bil MPZ Planika tam navzoč tako, da je s pomočjo CD-ja rojaku v slovo slovensko narodno pesem *Polje, kdo bo tebe ljubil*, kot solist zapel danes že pokojni Jože Topolovec Myndel. Bilo je zares prisrčno in slovensko zadnje slovo s sv. mašo zadušnico, čeprav v švedskem jeziku, a s slovenskim dušnim pastirjem in s slovenskim načinom poslavljanja od rojakov.

Dragi Ludvik, počivajte v miru, odpočijte si od truda. Vse žrtve, vsa dobra dela pa naj vas spremljajo pred vsemogočnega in usmiljenega nebeškega Očeta. Počivajte v miru in tam gori, v večni domovini prosite za nas, da bomo čuječi in v življenju pripravljeni, ko nas bo Gospod poklical k sebi.

Hvaležni Zvone Podvinski

V spomin Francu Ratajcu

Prišla je žalostna vest, da ja v 78. letu umrl naš dolgoletni član Franc Ratajč. Bil je eden od ustanoviteljev društva in aktiven od samega začetka kot član upravnega odbora, pevskega zbora in dežurni v domu. Ni bilo debatnega večera, kjer ne bi sodeloval. Prav on je skupaj z Viktorjem Prestorjem našel hišo v Farsti, kjer smo imeli društvene prostore prvo desetletje našega obstoja. Bil je navdušen ribič in je pritegnil mnoge rojake.

Rojen je bil na Jesenicah in je izviral iz delovne družine. Na Švedsko je prišel v 60. letih prejšnjega stoletja. Kot izučen vodovodar se je takoj lahko zaposlil in kmalu iz Slovenije pripeljal tudi ženo Zinko in sina Darka. Po nekaj letih v Farsti so si kupili veliko hišo v Trångsundu, kjer je živel vse do današnjih dni.

Vest o njegovi smrti je prizadela mnoge prijatelje. Zapustil je veliko praznino med nami in v društvu.

Vi har nåtts av beskedet att vår långtidsmedlem Franc Ratajč har gått bort vid 77-års ålder. Han var en av grundarna av slovenska föreningen i Stockholm och har varit aktiv i styrelsen ända från början. Han har även deltagit i slovenska kören och som jourhavande i slovenska huset. Det fanns inte en debattkväll där han inte deltog. Det har just han som tillsammans med Viktor Prestor hittade huset i Farsta, där vi hade våra föreningslokaler det första decenniet sedan föreningen bildades. Han var en hängiven fiskare och han tog med sig många landskamrater till Sverige.

Han föddes i en arbetarfamilj i Jesenice. Han kom till Sverige på 60-talet. Han fick en anställning som utbildad rörmokare och kort efter kom även hans fru Zinka och sonen Darko till Sverige. Efter att ha bott i Farsta i några år köpte de sig ett stort hus i Trångsund där Franc bodde resten av livet.

Beskedet om hans bortgång har berört många av hans vänner. Han lämnar en stor tomhet bland oss och i föreningen.

Zapisal/ skrivet av

Pavel Zavrel

PISMA BRALCEV

Prijateljstvo ne zatone v pozabo

Prijateljstvo ima trdne vezi in dobre strani. Vedno nam je toplo pri srcu, kadar se srečamo doma v Sloveniji, še bolj pa, ko pridejo prijatelji na obisk tudi na Švedsko. Že dolga leta imamo lepe stike z družino Hlep iz Zgornje Kungote, od leta 1971 do 1982 je družina celo živel na Švedskem v Köpingu, potem se je vrnila nazaj v domovino Slovenijo.

Robert, sin Rezke in Riharda Hlepa, je bil takrat star sedem let, in še ni pozabil svojih korenin ter še vedno zelo rad prihaja v rodni kraj na Švedsko, v Köping. Robert je tudi vzpostavil trdne vezi s prijatelji na fakulteti v Lundu, kjer je tudi študiral. Sam pravi, da ne more pozabiti vseh doživetij in lepih trenutkov s prijatelji in sošolci iz Lunda.

Vsako leto pride na obisk na Švedsko in tako se tudi zelo rad oglasi pri prijateljih in znancih ter člani društva »Simon Gregorčič«. Res se vedno veselimo srečanja z Robertom, lepo se je pogovoriti in tudi obujati lepe spomine na čase, ko so še žveli tukaj na Švedskem. Robert nam s ponosom pripoveduje o obdobju, ko je kot otrok živel tukaj. Rad se spomni na mnogo stvari in lepot, ki jih je v otroštvu doživel v Köpingu. Lepo in nepozabno vzdušje je, kadar je med nami. Robert, hvala ti za prijetno družbo in nepozabno doživetje, razšli smo se v upanju, da se še kdaj vidimo, predvsem pa, da ne pozabimo na prijateljske vezi med nami vsemi.

Alojz Macuh

FÄLTSTUDIE I MUSIKETNOLOGI

Växjö Universitet
Musiketnologi
Eva Kjellander
Josefine Ludvigsson

Fältstudie i musiketnologi

Augustina Budja

Systrarna Budja har med egna texter och egen musik under flera år berikat sång- och musikkivet i Landskrona och på andra orter. Deltagande i projektet Musikbroar mellan Landskrona och Ribnica i Slovenien med egna melodier och texter om bland annat Landskrona visar på en ambition, att med sång och musik skapa förståelse för respektive lands kultur. Systrarna Budja tilldelades kulturstipendiet för uppmuntran till fortsatta kulturambitioner och skapande av kulturbroar.

Landskrona i december 2000

För Landskrona kommuns kulturstipendiedelegation

*Gösta Nilsson
Kommunfullmäktiges ordförande*

*Leif Borg
Kommundirektör*

Utifrån ovanstående har vi valt att intervjua en av systrarna Budja, Augustina Budja. Hon kommer ursprungligen från Slovenien, där hon föddes precis efter andra världskrigets slut. Hennes far var kyrkomusiker (organist) och hennes mor sopransångerska. Fadern dog 1987, men modern lever fortfarande och är nu 89 år gammal.

Från sin tidiga barndom minns hon att ett tjugotal körmedlemmar, som fadern var körledare för och som modern var medlem i, övade hemma i deras stora vardagsrum. Den blandade kören sjöng mest kyrkliga sånger, framför allt sånger kring påsk och jul, men även sånger om jungfru Maria. Dessa sånger har legat till grund för hennes och hennes systrars musikaliska inspirationskälla som kom att utvecklas i Sverige.

Under andra halvan av 1960-talet kom hela hennes familj till Sverige. Familjen bosatte sig först hemma hos Augustina i hennes tvåmanslägenhet på Suellsgatan i Landskrona. 1968 bildade hennes far och bror en slovensk kulturförening som hette Triglav och som lär tankarna till Sloveniens högsta berg. Triglav blev den första slovenska föreningen i Sverige. Föreningens bas var körsången och till denna bjöds slovenier in som ville och kunde sjunga i stämor. Kören tog över föreningens namn. Detta namn ändrades senare till Lipa för att slutfliken döpas till Orfeum. Då fadern, August Budja, gick bort togs ledningen av kören över av Augustinas syster Olga Budja. I samband med att föreningen och kören bildades, bildades även en sångtrio, Systrarna Budja, bestående av Gabrijela, Augustina och Olga.

Fadern var den som gjorde körens olika arrangemang och anpassade dessa till dess kapacitet. I Slovenien var det framför allt kyrkornas musik men i Sverige togs det också upp svenska visor. Vid starten 1968 samlades de hemma hos föräldrarna i Landskrona minst en gång i veckan för att öva och senare samlades de i föreningslokalen.

1971 bildade Augustina tillsammans med sin syster Olga och tre slovenier en orkester som fick heta Lastovke. I denna fanns det även två svenska musiker med. Detta namn kan översättas till Svalorna och precis som dessa ser systerarna sig själv som hemmahörande både i norr och söder. Svalorna gick in under genren slovenskt dansband. I början framträdde de med slovenska låtar som andra skrivit men senare började de också sjunga svenska låtar. Efter ett tag började de komponera själv och det var då oftast Olga som gjorde melodin medan Augustina skrev texten. Efter hand som de började behärska det svenska språket började Augustina också översätta både från slovenska till svenska och från svenska till slovenska. De var ute och sjöng och spelade varje veckoslut för olika slovenska föreningar i Sverige, idag finns det elva stycken, och de har också uppträtt flera gånger i tv och radio både i Sverige och i Danmark. Svalorna upplöstes 1995 då de utkonkurrerades av nytilkomna landsman från Slovenien. Både vokaltrio Systrarna Budja och sångkören har hela tiden verkat parallellt med Svalorna och existerar fortfarande.

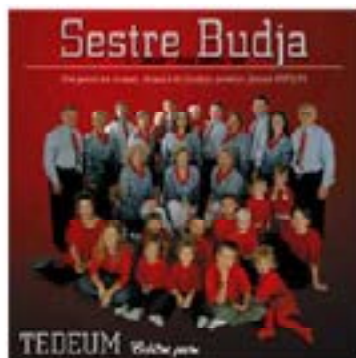
Augustina Budja säger:

Människan är en kulturvarelse, men människans kultur är inte statisk. Den förändras hela tiden. Man uppfostras till en kultur, men samtidigt påverkas man och lär till sig det som passar en själv och det som man möter av sin omgivning. Så är det även med mitt slovenska kulturarv. Jag håller på att bli tvåkulturell och det upplever jag som mycket berikande och positivt. Därför känner jag glädje och tacksamhet för att jag har fått gåvan och kan – inte minst genom musiklivet – hitta olika uttrycksätt för att lättare finna vägen till människorna i min omgivning, var jag än befinner mig.

Om att komma till ett annat land som Sverige säger hon vidare att man gärna letar efter något som man kan utöva och som man är bra på. Språket har varit den största barriären för henne. Folkmusiken i Slovenien är mycket influerad av gammal kyrkomusik. Den nyare slovenska folkmusiken är oftast polka och vals och kan jämföras med österrikisk, italiensk, tysk och schweizisk folkmusik där dragspelet är huvudinstrument. I alla dessa länder finns även vissa landområden som historiskt sett tillhört den forna slovenska provinsen innan stormakternas delning under mellankrigstiden. Även i Sverige förekommer polka och vals i folkmusiken och det är samma takt som i den slovenska men den rytmiska betoningen skiljer sig något.

För Augustina är sången det viktigaste. Genom den får hon uttrycka sig fritt och genom texterna kan hon förutna sina tankar upplevelser och känslor. Tillsammans med systerarna och kören Orfeum ligger de ofta till en slovensk text till en svensk melodi och vice versa. Detta är för henne ett sätt att dels bevara sitt slovenska arv och dels komma närmare sin nya omgivning i Sverige.

I slutet av 1970-talet spelade de in en singel med gruppen Lastovke och två år senare en till dels med samma kör och dels med barnkören Valovi (vågorna). Majoriteten av barnen i barnkören var deras egna och tillhöt idag vuxenkören Orfeum. 1998 spelade systerarna Budja in en cd i Slovenien, den heter Spoznanje (Insikten). 1999 spelade de in två julskivor, en på slovenska och en på svenska. Barn, barnbarn och makar har medverkat på inspelningarna. Sammanlagt är de 29 stycken.

År 2000 medverkade Systterna Budja i ett projekt där en slovensk kommun, Rahnca, och en svensk kommun, Landskrona, var med som sponsorer. Fem låtar på cd-skivan spelades in i Slovenien och fem i Sverige. I samarbete med ett videoprojekt, Musikbroar, spelade de in en tredje skiva som heter *Otroci Zemlje* (Jordens barn). År 2002/03 kom en skiva med övervägande Mariasånger, ett arv från Slovenien, och 2004 kom deras senaste skiva, *Večernice* (Aftonsånger).

Hela släkten Budja är mycket musikaliska och älskar all slags musik. De tre systtarna har tillsammans 19 barnbarn och alla musicerar på ett eller annat sätt. Alla kan sjunga på slovenska fast de egentligen inte behärskar språket.

För tillfället håller Augustina på att färdigställa sin senaste bok som handlar om slovenier i Sverige och som tar sin början i den arbetskraftsinvandring på 60-talet som hon själv är en del av. Hon har tidigare skrivit bland annat läroböcker i svensk grammatik för slovenier och en svensk slovensk ordbok. Vid sidan om sitt arbete med sången och musiken har hon också arbetat som hemspråkslärare samt Sv2-lärare vid Konvux.

Vi har lyssnat på skivan *Otroci Zemlje* (Jordens barn) från 2000 och den är en fantastisk blandning av slovenskt och svenskt. Här kan man hitta låtar förknippade med till exempel Siw Malmqvist och Ulf Lundell. Även den finstämda *The Rose* finns med på skivan och alla dessa har slovensk text. Fyra av 22 låtar sjungs på svenska och de handlar alla om Landskrona. Hela skivan låter som svensktoppen på 70-talet. Detta beror till största del på att de flesta låtarna är hemmahörande i den tiden, men också på att arrangemangen på dem känns inspirerade av denna tid. De låter som Göingeflickorna fast på slovenska!

Under åren har systtarna gjort flera framträdanden i sitt gamla hemland där de uppträtt både i tv och för livepublik. Numera blir det mest slovenska möten här i Sverige. Kyrkor, fester, jubileum och andra liknande tillställningar är alla miljöer där både systtarna och/eller kören har tillfälle att utöva sin musikaliska gärning. Augustina har flera strängar på sin lyra, men sången lär hon inte släppa taget om i första taget.

SREČNO NOVO LETO!

(iz zbirke Letni časi, 2005)

Staro se poslavlja. Novo nas pozdravlja,
mlado in nedolžno, nepoznano svetu!
Z upanjem prešerno vanj smo prestopili,
srečni, pa četudi nas tesnoba stiska,
kot na noč poročno v srcu je dekletu.

Tudi za minuto čas se ne ustavi,
niti za spoznanje ni ga zadržati!
Skušajmo te dneve, ki so še pred nami,
kakor sladko vino s čaše zaužiti.
Za preteklost, vemo, bo čas žalovati.

Mnoge dni pustili »prazne« smo za sabo,
prav gotovo čaka jih še več pred nami!
Z leti pa učimo starih se modrosti,
Vse bolj smo si v zvesti, čimveč dni gre mimo,
da za lastno srečo smo kovači sami!

Drobno nesoglasje naj nas ne premami.
Sto ljudi, kot vemo, sto čudi predstavlja!
Vsak ima pravico, da po svoje misli.
Kar je meni, tebi to morda ni sveto.
Majhna reč nam često srečo ugonablja.

Kljuko staro z novim letom si podaja.
Že je v diru s časom NOVO zdaj načeto!
Naučila nas je marsikaj preteklost.
Dobri si bodimo, cenimo sedanjost,
Da zares nam vsem bo SREČNO NOVO LETO!

Avtorica pesmi sem Auguština Budja Bencek. Naj vas pesem pospremi v novo leto 2021!

KOLAŽ FOTOGRAFIJ – IZ JESENI V ... ZIMO

Jesen 2020 (foto: Danni St.) ...

... in če božični prazniki ne bodo beli, naj vas fotografije ponesejo v zimo (foto Zvone P.).

Slovensko GLASILO - Slovenska BLADET

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza / Slovenska riksförbundet i Sverige
Box 145, 731 23 Köping
www.slovenskazvezasvedskem.com

Predsednik / Ordförande: Alojz Macuh; slovenska.riksforbundet@gmail.com

Telefonska številka: +46 (0) 736003092

NASLOVI – ADRESSER

KLUB KULTURE SLOVENIJA

Preds: Karli Zunko
c/o Karli Zunko,
Norra Torggatan 17, 640 30 Hälleforsnäs
slovensko.drustvo@gmail.com

IVAN CANKAR

Preds. Ivan Zbasnik, 035- 21 12 94
Meteorvägen 17, 302 35 Halmstad
il.zbasnik@bahnhof.se

SD SIMON GREGORČIČ

Preds. Alojz Macuh,
Scheelegatan 7, 731 32 Köping
aa.macuh@gmail.com
<http://antonbreznik.wixsite.com/simon>

KD SLOVENIJA

Preds. Miran Rampre,
073-384 08 23

SLOVENSKI DOM

Preds. Jože Zupančič, 031-98 19 37
Parkgatan 14, 411 38 Göteborg
marianne.ratajc@byggnads.se

SLOVENSKO VELEPOSLANIŠTVO

Amaliegade 6, 2. Floor
1256 Köpenhamn, Danmark
Tel: 0045 33 73 01 20, 0045 33 73 01 22
sloembassy.copenhagen@gov.si

SKD FRANCE PREŠEREN

Preds. Lado Lomšek, 031-46 26 87
c/o Lomšek
Stora björn 33, 415 16 Göteborg
ladolomsek2@gmail.com

SD PLANIKA

Preds. Rudolf Belec, 040-21 80 48
Mobilni telefon: 0709-535401
V:a Hindbyvägen 18, 214 58 Malmö
kontakt@planika.se
www.planika.se

SD STOCKHOLM

Preds. Rok Ogrin
c/o Rok Ogrin, Esplanaden 12 C,
761 45 Norrtälje
slovdrustvo.stockholm@gmail.com
[http://slovenskodrustvostockholm.
weebly.com/](http://slovenskodrustvostockholm.weebly.com/)

PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM

Preds. Danni Stražar
c/o Bencek-Budja
Nattljusgården 28 B, 261 72 Häljarp
orfeum.slosve@gmail.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA

Parkgatan 14, 411 38 Göteborg
Zvone Podvinski, 0708278757
zvone.podvinski@rkc.si

Tisk/tryck: Grafika Gracer d.o.o., Celje, Slovenija/Slovenien

